

Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації
Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Навчально-методичний посібник

Біла Церква
2014

*Рекомендовано науково-методичною радою
Київського обласного інституту
післядипломної освіти педагогічних кадрів
(протокол № від 2014 року)*

Організація профорієнтаційної роботи в навчальному закладі: навчально-методичний посібник / автори-укладачі: І.В. Мазуркевич, Л.В. Багдасарова, В.М. Лавринюк / за ред. Н.І. Клокар. – Біла Церква: КОІПОПК, 2014. – 157 с.

Рецензенти:

Бачинська Євгенія Миколаївна, в. о. ректора Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, кандидат педагогічних наук, доцент;

Федірко Надія Василівна, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, вчитель-методист, Відмінник освіти України.

Авторський колектив:

Бойко Є.Т.,	Незабитовський І.М.,
Бондар К.С.,	Нечитайло А.А.,
Войтенко Н.Ю.,	Огородник О.В.
Глушко Л.В.	Пастушенко О.І.,
Горова О.О.,	Поплавська В.В.,
Данільченко Т. А.,	Правдива О.А.,
Кисіль С.В.,	Сергієнко Н.В.
Корзун Н.В.	Скобель-Нарольська Л.С.,
Мазуркевич І.В.	Хоменко В.М.,
Мартиненко О. О.	Шелест Г.В.,
Миколаєнко Ж.М.	Шимко О.М.,
Миронець І.І.,	Яковець В.М.
Мухіна С.Л.,	

Видання висвітлює питання організації профорієнтаційної роботи в дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах.

У структурі посібника представлено три розділи. Перший розділ «Мотивація учнів до професійного самовизначення» знайомить з ринком праці та підходами щодо мотивації учнівської молоді до професійного самовизначення. У другому розділі видання зібрані методичні розробки профорієнтаційних занять учителів області. У третьому розділі подаються матеріали для проведення профорієнтаційної роботи в системі позакласних заходів.

Посібник адресовано педагогам, керівникам навчальних закладів і методистам районних, міських методичних служб.

© КОІПОПК

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
РОЗДІЛ 1. МОТИВАЦІЯ УЧНІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ	7
<i>1.1. Мазуркевич І.В.</i> Професійна орієнтація система формування трудового потенціалу молоді.....	7
<i>1.2. Мазуркевич І.В.</i> Використання матеріалів проекту "Моя робота для рідної Київщини" у профорієнтаційній роботі з учнями.....	15
<i>1.3. Хоменко В. М.</i> Крок у професійне майбутнє: лекторій для учнів 9-11 класів.....	31
<i>1.4. Незабитовський І.М.</i> Формування профорієнтаційної культури учнів у загальноосвітньому навчальному закладі	40
<i>1.5. Бойко Є.Т.</i> Система профорієнтаційної роботи в умовах позашкільного навчального закладу	46
<i>1.6. Пастушенко О. І.</i> Вибір професії: матеріали для проведення виховних заходів з учнями 8-9 класів.....	49
<i>1.7. Яковець В.М.</i> Психолого-педагогічний супровід допрофільного та профільного навчання	52
<i>1.8. Миронець І.І</i> Професійне самовизначення та профконсультування учнівської молоді.....	56
<i>1.9. Данільченко Т. А., Войтенко Н.Ю.</i> Рекомендації батькам щодо вибору професії.....	60
<i>1.10. Правдива О.А.</i> Використання активних форм роботи у ході проведення тижня профорієнтації.....	63
<i>1.11. Скобель-Нарольська Л.С., Нечитайло А.А.</i> Організація тижня профорієнтації в загальноосвітньому навчальному закладі	65
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКИ ЗАНЯТЬ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	68
<i>2.1. Бондар К.С.</i> Наш вибір – професійна перспектива: тренінгове заняття для учнів 8-9 класів	68
<i>2.2. Бондар К.С.</i> Знайомтеся – підприємливість: тренінгове заняття для учнів 10 класу	79
<i>2.3. Мухіна С.Л.</i> Професія перукар – творча професія: урок професійно-теоретичної підготовки з професії «Перукар (перукар-модельєр)» з предмета перукарська справа для 10 класу	83

2.4. Шелест Г.В. Цікава професія – кухар: урок професійно-теоретичної підготовки з професії «Кухар» для учнів 10 класу. Предмет: Організація виробництва та обслуговування	86
2.5. Яковець В.М. На правильному шляху: тренінгове заняття для учнів 9-11 класів.....	89
2.6. Мартиненко О.О. Твоя подорож у світ юридичних професій: інформаційно-методичний огляд навчальної теми з правознавства для 9 класу	93
2.7. Миколаєнко Ж.М. Багато професій у світі, зумій відшукати свою: виховна година для учнів 7-8 класів.....	103
2.8. Корзун Н.В. Мій вибір: виховна година з елементами тренінгу для учнів 9 класу	108
2.9. Огородник О.В. Батьківська підтримка в реалізації професійних намірів старшокласників: тренінгове заняття для батьків.....	113
РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИХ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАХОДІВ.....	117
3.1. Кисіль С.В. Смакові перегони: профі-шоу для старшокласників за професією «Кухар» для учнів 6-7 класів	117
3.2. Кисіль С.В. Мухіна С.Л., Вулицям рідного міста - безпечний рух: брейн-ринг за професією «Водій автотранспортних засобів» для учнів 9-11 класів	123
3.3. Шимко О.М. Чарівний світ професій: година спілкування для учнів 7-8 класів	129
3.4. Горова О.О. Спитай у тата і у мами, які професії у них: свято праці для учнів 4 класу	138
3.5. Глушко Л.В. Профорієнтаційний квест для учнів 8–10 класів.....	144
3.6. Сергієнко Н.В. Вчись учитись, щоб уміти трудитись: година спілкування для учнів 7-8 класів.....	151
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....	157

ПЕРЕДМОВА

Вибір професії – важлива ланка у життєвому і професійному становленні людини. Саме професія дає їй змогу задовольнити основні свої потреби, відчувати задоволення від роботи, реалізувати себе як особистість. Неуспішність у професійній сфері порушує стан здоров'я людини, призводить до стійких стресів, депресії, може викликати прояв асоціальних дій.

Питання профорієнтації завжди були у центрі уваги держави і суспільства, але сьогодення потребує принципово нових підходів до організації та функціонування системи професійної орієнтації підростаючого покоління.

Соціально-економічні перетворення в Україні, становлення її як країни з ринковою економікою зумовили такі явища, як: сувору конкуренцію між виробниками, спад виробництва, відчутні зміни на ринку праці, зростання безробіття, зокрема серед молоді, тощо. У той же час, зростання темпів науково-технічного прогресу визначається інформатизацією суспільного виробництва і супроводжується динамічними змінами у змісті, формах, засобах та об'єктах праці більшості сучасних професій.

У зв'язку з цим особливо актуальним стає набуття дітьми та підлітками адекватних уявлень і знань про сучасну професійну діяльність, формування у них психологічної готовності до вибору майбутньої професії та трудової діяльності.

Нова концепція професійної орієнтації визначає центральне місце особистості у процесі профорієнтації, спрямованому на її підготовку до свідомого професійного самовизначення, яке відповідає індивідуальним особливостям і потребам суспільства.

Протягом тривалого часу профорієнтаційна діяльність розглядалась як суто шкільний аспект загальноосвітнього процесу. Зараз більшість спеціалістів констатують: системна робота у даному напрямку можлива лише за умови розвитку партнерських відносин між загальноосвітніми установами та низкою інших суспільних інститутів, таких як бібліотека, служба зайнятості, громадські організації тощо.

Щоб вибір професії учнями був справді свідомим і вільним, необхідно враховувати принаймні три фактори: поінформованість про світ професій, знання своїх особистісних особливостей, уміння співвідносити особисті здібності, які вимагають професія і спеціальність. Уся робота загальноосвітнього навчального закладу повинна сприяти професійному самовизначенню учнів, насамперед виявленню й розвитку їх схильностей і здібностей, формуванню мотивів вибору професії, професійних інтересів, моральних та інших якостей, важливих для майбутньої трудової діяльності. Адже призначенням системи професійної орієнтації повинна бути не лише підготовка учнівської молоді до вибору майбутньої професії, а й формування у старшокласників спрямованості на майбутній професійний успіх як домінантного вектора суб'єкта професійного самовизначення особистості.

У сучасних умовах для формування спрямованості школярів на майбутній професійний успіх і його реалізацію, педагоги області у своїй навчально-виховній роботі орієнтуються на такі концептуальні засади:

- організація інформаційного середовища, яка передбачає створення інтернет-сторінок на сайтах навчальних закладів, оформлення профорієнтаційного куточка, друк матеріалів з профорієнтації у шкільних газетах, оформлення листівок, буклетів, проспектів, слайдів, плакатів та ін.;
- використання засобів масової інформації (преса, радіо, телебачення, Інтернет, бібліотеки);
- співпраця з міською, районною службою зайнятості;
- залучення до профорієнтаційної роботи батьків учнів та випускників;
- співпраця з навчально-виробничим комбінатом (здобуття однієї або декількох професій);
- включення у зміст навчальних та профільних предметів інформації профорієнтаційного характеру;
- психологічний супровід вибору старшокласниками професії;
- виховна робота (години спілкування, очно-заочні екскурсії на підприємства, у вищі навчальні заклади, зустрічі з представниками різних професій);
- проведення спецкурсів, факультативів з профорієнтації;
- співпраця з вищими навчальними закладами.

Матеріали даного посібника покликані допомогти педагогічним працівникам створити в навчальному закладі середовище, сприятливе для ефективного самовизначення особистості та її підготовки до оптимального професійного «Я» та успішної його інтеграції в суспільне «МИ».

Ірина Валеріївна Мазуркевич,
завідувач кабінетом профорієнтаційної роботи.